

Štúdium medicíny na University of Turku vo Fínsku – pohľad absolventa stáže

Počas zimného semestra v školskom roku 2014/2015 som mal možnosť absolvovať 3-mesačnú študijnú stáž v rámci programu Erasmus+ na University of Turku vo Fínsku. Ako študent 6. ročníka som stážoval deväť týždňov na klinike vnútorného lekárstva a dva týždne na gynekologicko-pôrodnickej klinike v Univerzitnej nemocnici TYKS. V tomto článku by som rád poukázal na niektoré rozdiely v pregraduálnom štúdiu medicíny.

Do prvého ročníka je na Lekárskej fakulte v Turku každý rok prijatých približne 150 nových študentov. Počet prijímaných študentov sa za posledných 6 rokov zvýšil takmer o 50%. Štúdium medicíny je aj vo Fínsku považované za jedno z najnáročnejších. Nie je výnimkou, že študenti sú prijatí až po niekoľkoročných pokusoch o zvládnutie prijímacích skúšok. Aj keď sa situácia v tomto smere lepšie, samotní študenti odhadujú, že sú priemerne potrebné 2 roky k prijatiu na lekársku fakultu. Zaujímavá je aj skutočnosť, že takmer všetci, ktorí sú už prijatí, štúdium nakoniec dokončia.

Obsahom prvých troch rokov štúdia sú preklinické predmety a od štvrtého ročníka je výučba klinických predmetov, podobne ako aj u nás. Vo Fínsku môžu študenti po skončení 4. ročníka pracovať na pozícii sekundárneho lekára a po skončení 5. ročníka ako praktickí lekári (mali by mať však k dispozícii skúseného kolegu pre prípadnú konzultáciu). Keďže je možný tak 'rýchly' nástup do klinickej praxe, je celá výučba medicíny zameraná veľmi prakticky. Študenti sa už počas štúdia aktívne zapájajú do práce na oddelení. Každý študent má svoju identifikačnú kartu, ktorú spolu s heslom používa na vstup do nemocničného informačného systému – takto je zabezpečená možnosť, aby aj študenti mohli pracovať s elektronickou formou dokumentácie a súčasne je možné ich aktivitu v systéme sledovať a vyhodnocovať. Elektronický systém ponúka tzv. cvičný mód pre študentov, avšak po kontrole a podpise vyučujúcim môže byť aj študentmi vypracovaná dokumentácia považovaná za oficiálnu. Úvodné praktické cvičenia na oddeleniach obvykle absolvujú študenti v osemčlenných skupinách s jedným vyučujúcim, následne prebieha výučba individuálne, kedy sa študenti rozdelia na oddelení podľa rozpisu. Vo Fínsku sú študenti považovaní za súčasť nemocničného personálu. Všetci (lekári aj študenti) sa zvyčajne prezliekajú do modrého nemocničného oblečenia, na ktorom sa nosí biely plášť. Nemocnica má v prízemnej časti šatne, kde má každý študent (aj lekári) svoju skrinku, a tak na oddelenie už prichádzajú všetci prezlečení. Študenti pod dohľadom lekárov môžu vykonávať aj invazívne vyšetrovacie/terapeutické výkony – lumbálnu punkciu, punkciu kostnej drene či ascitu. Pacienti študentov vnímajú ako personál nemocnice, a aj keď majú právo ich pri vyšetrení/zákrokoch odmietnuť, stáva sa to len výnimočne (napr. z náboženských/kultúrnych dôvodov). Sám som počas svojej stáže strávil niekoľko dní v špecializovaných ambulanciách na gynekologicko-pôrodnickej klinike a ambulanciu som musel opustiť iba raz (genetické postihnutie plodu). Lekár sa pri vstupe pacienta do ambulancie predstaví, následne predstaví aj študenta – keďže ten je oblečený ako nemocničný personál a v ambulancii nie je sprevádzaný ďalšími 2 kolegami, pacienti jeho prítomnosť nepovažujú za obtŕážujúcu. Navyše, ak sa študent zapája do chodu ambulancie (napr. vyšetrowanie, odber krvi, práca s dokumentáciou) pôsobí na nerozoznanie od 'skutočného' personálu. Na tomto mieste však treba dodať, že pacienti za návštevu špecialistov platia poplatok vo výške 28 eur, čo má za následok racionálnejšie využitie ich práce a tiež možnosť sa viac venovať konkrétnemu pacientovi/študentovi (pacienti majú svojich praktických lekárov v tzv. zdravotných strediskách, a tí ich v prípade potreby posielajú k špecialistom). Snahu o výchovu medikov 'pre prax' dokladajú aj ďalšie štátom podporované programy. Študenti sú motivovaní pracovať/praxovať v nemocnici aj

nad rámec bežného štúdia. Populárnou brigádou pre študentov nižších ročníkov je v nemocnici práca sanitára (10,5 eur/hodina), ktorá býva uprednostňovaná pred prácou mimo obor (napr. v službách či za pokladňou v supermarkete). Študenti, ktorí praxujú (napr. počas prázdnin) dostávajú min. 1500 eur mesačne. Po absolvovaní 4. ročníka môžu študenti za pozíciu sekundárneho lekára dostávať plat vo výške takmer 3000 eur. Táto možnosť má však aj ďalšiu výhodu – študent, ktorý sa rozhodne vycestovať na celý semester na zahraničnú stáž, ktorú nie je možné započítať do študijného plánu na domácej fakulte, jednoducho po zvyšnú časť roka pracuje. Niekoľkomesačná klinická prax s možnosťou finančného pokrytia životných nákladov je spolu s absolvovaním zahraničnej stáže z pohľadu študenta výhodnou kombináciou. Každý univerzitný študent dostáva od vlády finančnú podporu vo výške približne 500 eur mesačne (podmienkou je získanie 50 ECTS kreditov za školský rok). Vláda ponúka študentom aj výhodné pôžičky do 400 eur mesačne (s regulovaným úrokom asi 1%). Ak však študent univerzitné vzdelanie dokončí, 40% z časti pôžičky nad 2500 eur mu je odpustených (vláda doplatí bankám zvyšok). V praxi to znamená, že študent medicíny, ktorý si počas 6-ročného štúdia požičal 24 000 eur, musí po doštudovaní vrátiť iba 12 900 eur. Samozrejme je potrebné si uvedomiť, že životné náklady vo Fínsku sú výrazne vyššie než u nás, a finančná politika štátu, ktorý si takto môže dovoliť investovať do vzdelávania je tiež odlišná (veľmi vysoké dane). Avšak investície do budúcich lekárov sa fínskej vláde v nasledujúcich rokoch určite vrátia – odchod lekárov/absolventov za prácou do zahraničia (napr. Nórska) je prakticky zanedbateľný. Menšou komplikáciou pri štúdiu/práci vo Fínsku je povinná ročná vojenská služba pre mužov – samotní Fíni, vrátane lekárov, však s týmto nariadením obecné súhlasia.

Vo svojom krátkom článku som chcel poukázať na niektoré špecifiká štúdia medicíny vo fínskom meste Turku, kde som mal možnosť absolvovať 3-mesačnú stáž. Vycestovanie je pre študenta neoceniteľná životná skúsenosť. Je to aj unikátna príležitosť vidieť ako funguje systém vzdelávania budúcich lekárov v zahraničí. Samozrejme, každá krajina je jedinečná, Fínsko nevynímajúc – to čo funguje tam, nemusí bezpodmienečne fungovať aj tu. Myslím si, že podstata stáže nie je len možnosť osobného vzdelávania a rastu, ale aj príležitosť inšpirovať sa a ‘priniesť’ niektoré nové myšlienky domov. Určite by nebolo prínosné, snažiť sa ich len bezhlavo aplikovať do našich podmienok, ale začať o nich diskutovať a využiť ich k vlastnému prospechu a napredovaniu. Preto verím, že aj tento text, hoci istotne zaťažený mojím subjektívnym pohľadom, môže iniciovať diskusiu o tom, čo by sa ešte dalo robiť pri vzdelávaní lepšie...

Vypracoval:

Martin Čerňan

6r. všeobecné lekárstvo

martin.cernan@seznam.cz